తెరువరి

రచయితః

చివలువారి లక్ష్మీనరసింహాచార్యులు

విజయకార్తికీ పూర్ణిమ

సిరిపురం.

మునగాల పరగణా

సర్వస్వామ్య సంకలితము] [వెల 0—4—0

అంకితము

నాకు మిత్రులును

అత్యుదారస్వభావులునగు

శ్రీ కొప్పు వాసుదేవమూర్తి,

శ్రీ రావిరేల నారాయణరావుగార్ల కరకమలములందు

తొలి పలుకు

శ్రీ భగవానుని దివ్యానుగ్రహమున తమఃప్రకాశములు సుఖ దుఃఖములు మొదలగు ద్వంద్వములచే పరస్పర సమాశ్లిష్టమగు నీలోకమునందలి అనివార్యమగు శత్రుశక్తుల యాక్రమణమునుండి బయల్పడి తమ లక్ష్య సిద్ధికై యోగ మార్గమున పయనించు ధీరులగు విజ్ఞుల సాహచర్య సేవనము వలన నేకొలది జ్ఞానము లభించె, నయ్యది ఆధారదండముగ ముక్తిమార్గమున పయనించు "తెరువరి" ని నేను. నాయీ మానవజీవిత స్వప్నమునందు నేసమయమున నేయేదరిశన ములు గలిగెనవి నాకొలదిపాటి సాధనమునకు నిదర్శనములు. వినిశ్చితమగు నాధ్యాత్మికాభివృద్ధిని అదృశ్యులగుశత్రుశక్తులు తమవైర నిర్యాతనమునకై సంతతము ఎదుర్కొన ప్రయ త్నించుననుటకు నాగడచిన జీవితమునందలి అనేకసంఘటనలు నిదర్శనములు. అయినను దైవకృప నాకు తోడై యుండ చివ రకవి పరాజితములైనవి.

గంభీరమగు నచంచలత అప్రధృష్యమగు స్థైర్యము, అమితమగు శాంతి గలిగినచో తప్ప నెరుగశక్యముగాని ఈశ్వరేచ్ఛను వ్యర్థవచనములచే బధిరమగు లోకమునందెట్లు విననగునని తపించి తపించి, వినిద్రాణమైయున్న సమస్త శక్తులతో అజ్ఞానాంధ తమోవృతమగు హృదయముతో నిస్స

హాయుడన్నై యున్న నాకడకు విద్యుల్లతాసదృశమగు కాంతితో సజలజలధరధ్వాన గంభీరమగు నొక పిలుపు వినవచ్చెను. అది నాకర్ణములందిట్లు పలికెను. "ఒక వస్తువున్నది, దానికై మేలుకొని దానికై జీవించుట అర్థము, అది ప్రేమ." అని యుపాంశవాద మొనర్చెను.

చీకటియందు అల్లాడుచు అజ్ఞాతమగు వస్తువును వెదకెడి అంధునివలెనున్న నాకన్నుల ఎదుట నేదియోతళుక్కుమని స్ఫురించెను. తోడనే ఒక కాంతిమయ వృత్తమునుండి అమృతము వర్షింపసాగెను. అదియే ప్రేమ యొక్క కాంతి వృత్తము. తోడనే పరమచేతన (పురుషుడు) యొక్కయు దాని నావిష్కరించు జడముయొక్కయు పరమావధులకు నైక్యము సంఘటిల్లెను.

నామనోభూమిక కవ్వల చైత్యకక్ష్యయందు నేయే దరిశనములు గలిగె నయ్యవియే యిందలి శాశ్వపి, రమ, ముక్తి మొదలగు శీర్షికలలోని పాత్రలు.

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

ఇట్లు,

గంధకర్త.

మహాకవుల యభిప్రాయములు.

కవిసామ్రాట్

విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు,

విజయవాడ.

శ్రీ చివలూరి లక్ష్మీ నరసింహాచార్యులుగారి 'తెరువరి' యను గేయనాటిక చదివితిని. ఈగ్రంథము కవిగారియొక్క పాండిత్యము, భావనాశీలత, ఆముష్మికభావము, సుకుమార కవితాశక్తి; యిన్నింటికి నిదర్శనముగానున్నది.

వీరికి బరమేశ్వరుడాయురారోగ్యైశ్వర్యములొసంగుగాక.

ఇది వ్యంగ్యనాటకము.

భావించినకొలది దీనియందు రసముప్పతిల్లును.

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ.
23—11—54.

శ్రీ పింగళి లక్ష్మీకాంతకవిగారు

విజయవాడ.

శ్రీ చివలూరి లక్ష్మీ నరసింహాచార్యులుగారు రచించిన "తెరువరి" అనెడి గేయనాటిక చదివిచూచి మిక్కిలి సంతోషించితిని. గంభీరమైన ఆధ్యాత్మికార్థముతో రమణీయమైన శైలితో, ప్రసన్నముగనున్న ఈరచన ఎల్లరకు నాదరపాత్రమగునని నానమ్మకము.

పింగళి లక్ష్మీకాంతం.

22—11—54

శ్రీ జొన్నలగడ్డ సత్యనారాయణమూర్తిగారు,
విజయవాడ.

శ్రీ లక్ష్మీనరసింహాచార్యులుగారు రచించిన తెరువరి అను గేయనాటికను వినియు చదివియు ఆనందించితిని. ఈ నాటిక గంభీరభావసంభరితమైనది.

కవి రసభరితహృదయుడు. కావున నీతడు తనకై తను రసహ్రదమొనరించును.

ఉదాత్తమైన భావోద్రేకమున కళోపాసకుడు తన్ను దాను మరచును. సౌందర్యసందీపితమైన దృశ్యమునవలోకించి నపుడును, పృథ్వీరంగముపై వివిధ కుశీలవులై గోచరించు సుఖదుఃఖములను పరిశీలించినపుడును ఈతని హృదయము చలించును. ఉత్తాల తరంగములై భావములందుద్భవించును. తన్మయత్వమునంది సముచితస్వరయుక్తములైన పదసముదాయమున, వానినాతడు వ్యక్తీకరించును. అర్థగౌరవమున కనుకూలమైన మాటలనే అతడేరును. ఔచిత్యమునుపాటించి వ్యంగ్య వైభవమును గుర్తెఱిగి రసానుభూతి ననుసరించి, యమకగమకములనెఱిగి, పూలపానుపుపై పసినిసుగునుంచు నట్లు మనోహర శయ్యయందు సౌందర్యోపాసకుడు తనయుదారాశయములను వాఙ్మయ శయ్యయందుజేర్చి మురియును.

శ్రీ నరసింహాచార్యులుగారు ఈరీతి యుపాసకులు నైసర్గిక ప్రతిభగల మహనీయులు. సౌందర్య శోభితమైన ప్రకృతి వీరియంతరంగమును భావభరిత మొనరించెను. ప్రకృతి శోభను అనిర్వచనీయమైన కౌశలముతో వీరుచిత్రించిరి. వాణీవీణావినిర్గత గానలహరివలె, వీరి గేయ సముదాయము, శ్రోతలకమందానందము గూర్చును. వీరి హృదయ కుహరమునగల కవితా గంగోత్రినుండి పుణ్యభావ బంధురములైన కృతులు బహుళముగా నుదయించునని విశ్వసించుచున్నాను.

జొన్నలగడ్డ సత్యనారాయణమూర్తి.

24–7–55, విజయవాడ.

తెరువరి

ఈ విజన తీరాల కేలగొనివచ్చితివి
నావికా పడవ నెటు నడిపితోయూ

యుగ యుగాల్గడచెనే యువకుడిటు పయనించె
ఈశూన్యతటములో హో భయంకరములో
ఇలుసేరగా నెట్లు గలుగుదుము మెలగుదుము

చీకటులు మలినమ్మై నాకలోకమ్మంటె
శూన్యావకాశమ్ము చోద్యమై విస్తరిలె
ఏసహాయము లేదు పలుకువారలు లేరు

చీకటి సముద్రాన గుడుసుళ్లువడె నావ
ఇలుసేరగా నెట్లు గలుగుదుము మెలగుదుము

ఏటికి గొనివచ్చితో నావికా
ఎంతపారబడి తెచ్చితో.

తరళమౌ జలములో తరయుగా రాదు ఫే
నిలము విషదిగ్ధమై నిలకు లంఘించెదుర్

తీరాన బడబాగ్ని ఘోరమై వ్యాపించె
మలిసంజకాంతిలో మాసె దిక్కులునాల్గు

తలజూపె దా భయంకర విభావరి యొందు
ఎటుపోవు దేమిసేతు నావికా ఏటికిటుగొనివచ్చితో

నావికుడు

చిరునవ్వునవ్వింది చెలియతూరుపు కన్నె
ముత్యాలు వర్షించెరా తెరువరీ రతనాలు గురిపించెరా
చిరునవ్వు వెన్నెలజ్జెలగి దిక్కులల్ప్రాకి
చెలువముల విరజిమ్ము దివ్యజ్ఞానపు కలువ

పూవులే వికసించెరా తెరువరీ తావులే వెదజల్లెరా
పవలెల్ల గడపితివి అదమరచి నిద్రించి
పయనమ్ము సాగింపరా మేలుకొని
ప్రియుని జాడల వెదుకరా

ఉదయించె మంగళారుణ మహోజ్వలరేఖ
కనిపించె దివి నవ్యకల్ప భూరుహ శాఖ
పలికె నొక కొదమ రాచిలుక తీయని పలుకు
ఆలసించెద వేలరా తెరువరీ పయనమ్ము సాగింపరా

నీహృదయ వేదన జ్వాలా స్ఫులింగాలు
ఈవినీలాకాశమున నెగడు తారకలు

నీ హృదయ వీణావినిర్గత మృదుధ్వనుల్
నింగి నొరసెడు దివిజ గంగాతరంగాలు
ఆలసించెద వేలరా తెరువరీ పయనమ్ము సాగింపరా

నావికుడు

వచ్చిందిరా పిలుపు వచ్చిందిరా
నగపుటురులను దవిలి దగజెంద నేలరా
పలుకుపలుకున తేన లొలుక తూరుపుకన్నె
తొలకరించిన మెరుముతో స్వాగతమ్మిచ్చె
కలగుండు వడ నేలరా వేగమె కమ్ము పయనము తెరువరీ.

గంగానదీ జలతరంగాల ధ్వనులలో
శృతులు గలిపిన మేటి ఋషుల గీతాలలో
కలమర్మముల నెల్ల కాకలీ ధ్వనులతో
మంచుమల తలయెత్తి మరి గాన మొనరించె
కలగుండువడ నేలరా వేగమెకమ్ముపయనము తెరువరీ

తలిరు జొంపములందు కులుకు పూమొగ్గయటు
మంచుతెర జీల్చి ఏతెంచు రవికిరణమటు
కలువపూవటు వెల్ల నెలతరంగమునట్లు
పిలుపొకటి వినిపించెరా తెరువరీ వలపు తరగల దేల్చెరా!

[illegible]

సంస్కృతి స్వప్నమంతమునంటె మేలుకొని
దివ్యజీవన కళారాగమ్ములంతంత

విశ్వమే హసియించెరా ఆకసము
ముత్యాలువర్షించెరా!

మంచుతోకరిగి రాణించు శశికళలందు
అంచితంబుగ గలసి ఆకాశమున కెగసి
రిక్కతండములోన రిక్కనై మెలగుదున
పువుటెడద మకరంద నవసురభిళాహ్వాన

మంది కోల్భ్రమరమై తొలిసంజ కెంపులో
ప్రభుహృదయ వీణాధ్వానులతోడ శృతిగలిపి

నేగానమొనరింతునా నావికా స్వర్గంగ విహరింతునా
కుసుమిత వనాంతర ప్రశమితోష్ణద్యుతుల్

చిరుగాలి కెరటాల గరగి చను వాసనల్
మౌనముద్రాలంకృతిఁ గ్రాలు శిఖరాలు

సంగీత మధురిమల పొంగు సరిదంతరాల్
ఆలోక మాలోకితము జేయునా.

అరవిరిసి చిరునగవు లందించు కోరకము
పసిడితీవియవోలె మిసిమి జెందెడు మెఱుము
తీరాల నొరసికొని పాఱు కలకలమంచు

క్షీరవాహినికి ఇరు తీరాల మెరయు సం
ధ్యారుణచ్ఛవిలోన తానమాడెడి దేవ
తా రమణిలాస్య శృంగార వీథులలోన

కరిగిచను హృదయాల కమ్మందనాలతో
ఆలోక మాలోకితమ్ము గాదా.

తెరువరి

ఎవరో హో పిలుచువార లెవరో హో
నింగినిలిచి పిలుచు వార లెవరో హో

పలుకులందు పులకండము
లొలుక నొడలు జలదరించె ||ఎ||

ఈ య ప స్వ రం పు టోరు
గాలిలో వినబడదు కొంత

విసువు పుట్టె కసి వచ్చెను
నుసురుసు రనిపించె నహో, ||ఎ||

శృంగముల హారములతో
మంచు మేలి ముసుగులతో
దివిజగంగ తానమాడి
తేజరిల్లు దేవకన్యయో ||౨|
వచ్చుచుంటి వచ్చుచుంటి.

ఆహ్వానము

తడయనేల రారమ్మదె

తెరువరి

విసముగ్రక్కు పరిసరాల
నుసురుసురనిపించె నహా
ఈభయంకరాట్టహాస
తుముల శబ్దములలోపల
ఒక నిముసము నిలువలేను
నిలిచి గాలి పీల్చలేను
కనలి నాలుకలు గోరుచు
పడగలెత్తె చిలువరేడు
దారి కడ్డమై నిలిచెను
బుసలు పెట్టి కసి మీరగ
నిలువలేను పలుకలేను : ||౩||

నింగి తళుకుమని మెరయుచు
నంతలోనె మూసికొనియె

తెరువు గానిపింపదునా
దరికి జేర చిలువరేదు
నిలువలేను పలుకలేను
నిలచి గాలిపీల్చలేను
వచ్చుచుంటి పచ్చుచుంటి.

ఆహ్వానము

తడయనేల రారమ్మదె

తెరువరి

అల్లదె మాయా జవనిక
లల్లనల్ల విచ్చికొనియె
కానుపించె జ్ఞాన సూర్య
కాంతులదె శుభోదయమై

నిర్వాణము

వినవచ్చినవి దివ్య జన మనోహరవాక్కు-
లిన సుధాకర తేజముల నొప్పు రూపాలు
కనవచ్చినవి మెల్ల కాంతి సంద్రపు తరగ
లం బరవి చుంబితములౌ సుధాభంగాలు

ప్రణవనాదమొ పాంచజన్య నాదమొ నవ్య
మై భవ్యమై శ్రవోయుగళి కింపును గూర్చె
తళుకుమని మెరయుచుంతనె మాయమైపోవు
పరమ వైఖాన సాధిష్ఠిత విమానముల్

రమ్య వీణాక్వణ తరంగిత గిరి గుహాం
తర గాన మగ్న కిన్నరకిన్నరీమణుల్

అరుణవల్లవ సమాశ్లిష్ట వల్లీయుత
పుష్పితా కల్ప కల్పక వృక్ష సంతతుల్
కరిగిపారినవి బంగరు కొండ శిఖరాల
నురుగులై శశికాంత శిలలు పెంపెసలార
అలోల కల్పకా నోకహపు శాఖలం
దందరాల్చెను సుమవితానముల నూనముగ
వినవచ్చె నేమి నిస్వనము దూరాలలో
స్పందించె హృదయమానంద సుషమాభూతి

తెరవరి

శాంతి సంద్రపు తరగలా నావికా
శాంతితరగల నురుగులా

దేవకన్య

ఇంతలో పారిజాత ప్రసూన గంధ
వాసితంబగు మలయ మారుత తరంగ
మొందు మస్తిష్కముం జొరి ముదముగూర్చె
దివ్యమహిళా సమాయాత దీప్తమై ప
థమ్ము రంజిలె నల సుధాంధ సవిలాస
చాతురులు మీఱ మహిళావతంస మొందు
కనుల కెదురుగ మెల్లసాక్షాత్కరించె
తర్కజాలమట్లు దవరారె ముంగురుల్
అమృతాంశు ఖండమట్లు నొసలు
త్రివళి త్రిగుణములకు దీటుగా జ్ఞాన వి
జ్ఞానములను రోజ యుగళి వొలిచె

తెరవరి

ఎవ్వరీమెయొ ఎవరీమెయో భవాబ్ధి
తరళ గరళ తరంగమో అమరజీవ
నోర్మిమాలల జిందిన శిశిరకణమొ
మధుమయానంద నిశ్వాసమార్గమెల్ల

రుద్ధమై చనె విపుల మస్తిష్కసీమ
చలతమౌ సౌఖ్యవిశ్వాస కలనమెల్ల
సురిగిపోవునో నా పురోగమనమెల్ల
నూనమౌనో ప్రత్యావర్తనంపు సరణి
దోచె సహియింపరాని వహింపరాని
పరిసరాల్ భారములు నొక్కపరి మదీయ
దివ్యజీవనమై హేయసమున ధూమ
కేతువులవలెదోచె సహేతుకముగ
ఎవరిమూలాన భవపాశ బంధనముల
జిక్కి సుడివడి జీర్ణమశ్వత్థ పర్ణ
సదృశముగ లోకలోకాలు దిరిగినాడ

తారకల కాంతి రజ్జువుల్ధరణిచేత
నముల బంధించు నెచట విన్నాణమొప్ప
భాగ్యపాశ నికృంతన భవదివ్య
కర్మలచ్చోట గొనసాగె క్రమముమీర

భోగములమీది విముఖతక్ భోగ్యమైన
రమ్య నిర్వాణ సుఖముల రంజితంబు
లైన నిచ్చోటులను పురుషోప భోగ్య
హేతువులు స్త్రీలె ... ...

చెలియరో నిన్నుగనినంత తెలియవచ్చె
ప్రాక్తనపు కర్మ బంధముల్త్రొలగు మనిన
ఆమె యిటులను ఐహిక వాసనా ప్ర
లుబ్ధమగు ధీవిశేషాన లగ్నమైన
వాసనలు నీమనంబున వాసిమీర
నణగి యున్నసట్టులె దోచునల్లెదోచు
రమ్మసోదరా నీ చిరంతనపు సుకృత
దుష్కృత ఫలసంచయములు నశించె గమ్మ
ఉదయరవితోడ నుపమయావపువు దాల్చి
పరిణతిం గాంచితివి దివ్యభావ మధుర
విధి ననూన కల్యాణ సౌధాంగణముల
ఉపనిషద్బాలలంగూడి యూగుమయ్య
సత్యసూర్య ప్రకాశము సాంద్రతరము
దివ్య వైకుంఠవని విహరింపుమయ్య

కాశ్యపి

వివిధ వర్ణ సమాకీర్ణ విలసితంబు
లైన కాంతి తరంగంబు లాకసమున
దోచె గాంచితి నాదు జీవిత నిశీధి
ప్రథమసూర్యోదయంబగుపగిది గాగ
అభ్రపథమున రాణించు చల్లనల్ల

స్వర్ణ పక్ష వికీర్ణావకాశములను
వెలగి కాంతిలజేయుచు సితసరోజ
పత్ర యుగళంబు బోలిన నేత్రములను
విప్పి నా దెస చూడ్కులు విరియునట్లు

గాంచుతన్మూర్తి రచియించె కనకమయము
లైన పరివేషములను తరంగితము ధ్వనిత
మైన ఆగమనమె దానరిష్ట నేమి
యగుచు దనరారె తార్క్ష్యుండటంచు మనము
లో వినిశ్చయమయ్యె కల్లోల భయద
మౌ భవార్ణవమింకింపజేయ పక్ష
చలితమౌ వాయువే చాలియుండ నాదు
జన్మజన్మాంతరీణమౌ కర్మ సంచ
యముల తత్కాంతి లవలేశమే నశింప
జేయ జాలునటంచని తలచినాడ

ఈతడే గ్రీష్మమున భానుడట్టులమృత
మును హరించును వర్షాగమమున వరుణు
డట్లు దేవతలకు పంచియిచ్చు నితడె
పుండరీకాక్షములతోడ పుడమియెల్ల
గలయజూచుచు బోవునాకాశవీధి
నితడె వహియించు సకలమ్ము సతతమితని

చేతనాకృష్టమగు చేతనముల చేత
నమ్మ లీతడె హిరణ్మయ రథమ్ము విష్ణు
వునకు నమృతంబు మర్త్యత్వమితడె యగును.

స్వాగతము

స్వాగతము నీకు రమ్ము సుస్వాగతమ్ము
గిరిగుహాంతర సీమల కరిగి వెతకి
పొందగా రాని రత్న సముచ్చయముల
ప్రాప్త మొనరించుకొని పరివర్తన క్రి
యమ్ము సఫలమ్ముగా నేరికొమ్ము లెమ్ము
తనర బొందితి చిరవాంఛిత ప్రభాత
రమ్య హరికాంతి వలయ విక్రాంత మధుర
మధుర సప్లావితంబైన మందిరములు
సమయ సామ్య ప్రవాహితాశా వికీర్ణ
అమృత వాహిని కలకలస్వని తదీయ
తీరజానంద వృక్ష వాటికలలోన
సురక విహారింపుమా ఘోరనారకీయ
బాధలంబడి కృంగి కృశించి పుట్టి
గిట్టి మరల జనించి సంక్లిష్టభవము
తరణ మొనరించితివి... ... ...

రమ

సంసరణవార్ధి మాయా విషాంతరమున
మంగళ రహస్య రత్నమ్మనంగ దోచె
అమృతలక్ష్మి సరస్వతి నామెయంగు
ళీ మృదుల స్పర్శమున నల్ల క్వణితమైన
విశ్వ వీణా వినిర్గత రాగమధుర
మధుర సప్లావితంబైన హృదయములును
ఆమె సుకుమార బాహువల్లరులలోన
పరిమళించెడు నమృతత్వ భవ్యపుష్ప
వాసనలజొక్కి రమియించు సూరిగణము
మృత్యు భీకరవదనజిహ్వాకలకైన
కరుణ మధువు గ్రోలగ జేయుదృక్ప్రసార
మద్రి శిలలకు దుల్యమౌ హృదయములను
బత్తి జొటిపించి కరిగించు హాస్యరేఖ
అలినీలకుంతలంబుల చీకటులలోన
నిండు జాబిల్లినా నెగడొందు మోముపై
చిరునవ్వు వెన్నెలజెలగి దిక్కులబ్రాకి
దివ్యకాంతా శుచిస్మితి పుంజములతోడ
చెలిమి నెరపుచు (శ్రీ) వికుంఠావకాశముల

చిరునామా

సి. హెచ్. లక్ష్మీనరసింహాచార్యులు

మునగాల పరగణా

సిరిపురం. P. O.

(వయా) జగ్గయ్యపేట.

కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు

బాపూజీ ఆర్టు ప్రింటర్సు, జగ్గయ్యపేట.